

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z powództwa R. M. i E. P.
przeciwko Gminie Z. i Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...) w K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 października 2019 r.,
na skutek skarg kasacyjnych powodów od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 września 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powodów kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 14 września 2018 r., w sprawie z powództwa R. M. i E. P. przeciwko Gminie Z. i Skarbowi Państwa – Wojewodzie (...) o zapłatę, Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powodów oraz nie obciążył ich kosztami postępowania apelacyjnego.

Powyższe orzeczenie w części, tj. w punkcie 1, zaskarżyli skargami kasacyjnymi powodowie, zarzucając:

I. naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, tj.:

1. art. 36 ust 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych w zw. z art. 160 k.p.a. przez ich niewłaściwe zastosowanie,

2. art. 417 § 1 k.c. i art. 417² k.c. przez ich niezastosowanie,
3. art. 160 § 6 k.p.a. przez błędne przyjęcie, że doszło do przedawnienia roszczenia zgłoszonego przez powódkę przeciwko Gminie Z., względnie przeciwko Skarbowi Państwa,
4. art. 160 § 6 k.p.a. w zw. z art. 117 k.c. w zw. z art. 5 k.c., przez jego błędną wykładnię;

II. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy tj.:

1. art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez sporządzenie przez Sąd Apelacyjny uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób nieodpowiadający wymogom określonym w przepisach k.p.c., przez sporządzenie uzasadnienia po selektywnie wybranym i nadinterpretowanym przez Sąd materiale dowodowym oraz w ten sposób, że nie wynika z niego dlaczego Sąd uznał, iż nie zachodzą przesłanki do zastosowania art. 417² k.c., jak również uzasadnienie Sądu drugiej instancji jest wewnętrznie sprzeczne w zakresie w jakim Sąd ten stwierdza, że strony nie mają obowiązku wskazywania podstawy prawnej swojego roszczenia, a następnie zarzuca powodom brak oparcia żądania pozwu na art. 417² k.c.,
2. art. 187 § 1 k.p.c. i art. 321 § 1 k.p.c. przez ich błędne zastosowanie przez Sąd Apelacyjny w zakresie w jakim zarzucił powodom, iż nie oparli powództwa na art. 417² k.c., podczas gdy strona nie ma obowiązku wskazywania podstawy prawnej swego roszczenia.

We wnioskach powodowie domagali się uchylenia wyroku w zaskarżonej części i orzeczenia co do istoty sprawy, ewentualnie uchylenia wyroku w zaskarżonej części (względnie także poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji) i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Powodowie wnieśli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako, że jest ona oczywiście uzasadniona oraz, że istnieje potrzeba wykładni przepisów wywołujących nadal rozbieżności w orzecznictwie sądów.

W odpowiedziach na skargi kasacyjne, pozwana Gmina wniosła o ich oddalenie i zasądzenie od powodów na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przysądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Powodowie wniosek o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania oparli na przesłankach z art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl., z 26 czerwca 2015 r.,

III CSK 77/15, niepubl., z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl., z 23 maja 2018 r., I CSK 31/18, niepubl.).

Tymczasem, w przedmiotowej sprawie, powodowie powołują się na przepisy, które były już przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego. Wiele cennych informacji na ten temat zawarto w uchwale z 7 grudnia 2006 r. Wskazano tam m.in., że Skarb Państwa jest biernie legitymowany w sprawie o naprawienie szkody wynikłej z ostatecznej decyzji administracyjnej, o której mowa w art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191 ze zm.), także wtedy, gdy stwierdzenie jej nieważności lub stwierdzenie, że została wydana z naruszeniem prawa, nastąpiło po dniu 26 maja 1990 r. (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006 r., III CZP 99/06, OSNC 2007, nr 6, poz. 79).

Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52 i z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższa przesłanka nie została wykazana. Wywód, zawarty w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, sprowadzał się do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie zaś wykazania, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom.

Sąd Apelacyjny sporządził szczegółowe uzasadnienie. Precyzyjnie wyjaśnił w nim dlaczego dokonał takiego, a nie innego rozstrzygnięcia. W istocie, aktualnie powodowie kwestionują wnioski tej interpretacji, nie wychodząc jednak poza granice polemiki.

Przypomnieć również należy, że według utrwalonego w judykaturze poglądu z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 4 września 2014 r. II CSK 478/13, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z 23 maja 2018 r., III CSK 4/18, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z 4 września 2014 r., I PK 25/14, OSNP 2016, nr 1, poz. 6).

Nie można też tracić z pola widzenia, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., co do zasady podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Natomiast w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Reasumując, w przedmiotowej skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadł w Sądzie drugiej instancji wyrok oczywiście wadliwy. Nie wykazano również potrzeby dokonania wykładni określonych przepisów prawa.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 108 § 1 i 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.